

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 12. Fylke: Hordaland.
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Lærdal
 Emne: Gamal engkultúr. Bygdelag:
 Oppskr. av: Karsten Lerøy. Gard: Bjelkaring
 (adresse): Lerøysjøen, om Bergen G.nr. 2 Br.nr. 5.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Ein bruke eng og uteslätter i vanleg meining. Ordet „akra“ er ikkje brukt her men „atllie“ eller „atleggje“; nautrinn, ein stad der åkeren er lagt alt. Det minste høyet vart gjerne brukt til smalen og vart kalla smalaløys. „Lebaquis“ vaks i moltingaseka eller andre seker der det var noko som seig.
2. Her er helst like bustk og tre på øyane no. Dei speryrningane som vaks opp, slo dei gjerne ned i slibben. Dei steinaa dei kadd med, tok dei sekke, akka vart brukt på åker og eng. (frå quwa).
3. Mot nose på eng brukte dei ei rød: å gjødsla med mjølk eller tang. Dei sopte høypri frå låven og sådde i akra som dei la alt.
4. Dei tok nokre apue veiter i myrane, og same stader der det var mindre sey, lage dei „grytveiter“. Dei grytfe stein stein i veitane og la toro oppa.
5. Dei gjødsla eng, men ikkje uteslätter. Det vart sagt „gjødsla“ av engja avdi det var for lite mjølk. Dei bar mjølk i kiper „mjølkakipa“.
6. „Taa“ er kjendt ord her i bygda. „Taa“ tyder

gjødrel eller hevd. Dei kasta ofte trefisk
på marka avdi det var "fåa i han".

7. Muley utvendt her.

8. Dei gjødsla myg helst om våren.

Dei bar mista i kiper og sette ho utover
med tregreiper. Smålamök plukka dei
sund med fingrane. Dei kjøpte farngreiper
då dei kom i handelen.

9. Kuisdyra beita alle stader i gamle dager.

10. ~~Ernst~~ er her beiting på bøen, men alllegg
vert til vanley ikkje beita, for ca 10 år
sidan laga ein kulturbaita av dyrbeseng.

11. Ein gjorde aldri nok med "Kürne".

12. Sjøne har "skjueflor". Gjødsla som fall
der, var bruke på eng eller akor, helst om
høsten. -

13-14. Utvendt her.

15. "Fullmann" vart laga til å halda fjegl
t. d. vråka burde frå åkrer. Dei kalla han
"fjeglaskremde" og var laga av gamle kler.

16-17-18. Utvendt her.

19. Støl og stöd er kjende ord her.

"Stölen" og "Stölsängen" Stöd er båtstöd,
ein liten stad der båt kunne liggja. -

20. No er det heilt slutt med trefslätten (i rygane)
Uteslätten vart aldri gjødsla. På sjøne stader veks
"vestlandsvikké" (vickia arvensis) og denne planten
kreng ikkje gjødsl meddi han tek kvælstoff frå
lufta. -

21. Lang vart ofte gjødsla med oske, tang og
fis keabfall, som ein slengde utover marka avdi
det var "fåa i det".

22. Sjøne tider grov dei ned bein, kvalbein t. l.
i åker og eng. Det gjødsla lengt, -

Flord
Lund

NORFOLKGEODRAFISKE FORSKNING
PÅ VESTLANDET

NORSK ETNOLOGISK GRANSNING
ADR. NORSK FOLKEHUSEM.
BYGDEN

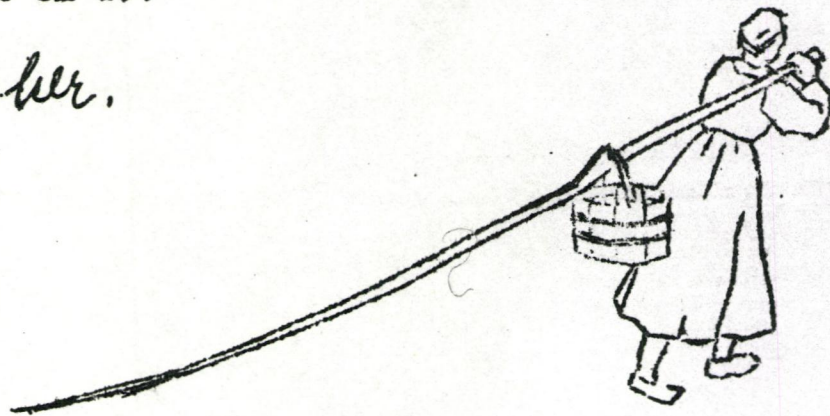
2444

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvaupla over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det ?

Ukjendt her.

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel ? *Nei.*

Har ein bruka kumøkk til brensel ?

„Reysla“, tørka møk, har same tider vorte brukt. -

Karsten Lerøy